

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 250, večji inserati petič vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej.

«Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din.

Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Pred diktaturo v Nemčiji?

Skrajno kritičen notranjepolitični položaj — Kriza parlamentarizma — Akcija mlajših politikov — Diktatura edini izhod iz nevzdržljive situacije?

— Berlin, 27. februarja. Nemška vlada je že del časa v latentni krizi, ki postaja še posebej občutna zlasti sedaj, ko se rešujejo za Nemčijo življenjsko važna vprašanja, kakor je vprašanje nemških reparacij, vprašanje narodnih manjšin in ureditev odnosov s sosedi. Več mesecev trajajoča pogajanja za sestavo široke koalicije so končala radi odpora centruma brezuspešno. V nemških političnih krogih, ki se zavedajo težke krize, se pojavljajo sedaj razni načrti za ozdravitev notranjepolitičnega razmerja. Simptomatična je akcija mlajših politikov iz vseh strank, ki se nameravajo združiti v novo državno stranko, ki naj bi prenehala s sedanji medstrankarskimi boji ter se docela posvečala interesom države. Za to akcijo se zavzemajo mlajši politiki od skrajne levice do skrajne desnice. Zatrjuje se, da podpira to akcijo tudi zunanji minister dr. Stresemann, ki ima baš zaradi nevzdržnih razmer najtežje stališče v svojih zunanjepolitičnih akcijah.

V zvezi s tem gibanjem se je začelo zadnje dni v političnih krogih mnogo govoriti o uvedbi nekake diktature. Iz Pariza namreč prihajajo vesti, da bo razvoj reparacijskega vprašanja, o katerem odloča sedaj komisija trokrajnikov v Parizu, prisililo Nemčijo k odločnim korakom. Zmerni politični krogi vestem o diktaturi ne pripisujejo resnosti in smatrajo, da jih je razširila vlada namenoma, da bi na ta način preplašila politične stranke in jih omeščala s puščanjem.

Tudi parlamentarne razmere postajajo v Nemčiji od dne dne bolj nevzdržne. Zunanji minister dr. Stresemann je te dni na seji nemške ljudske stranke odkrito povedal, da je nemški parlamentarizem v krizi in da je samo še karikatura parlamentarnega sistema. Če v kratkem ne bo prišlo do preokreta, bo treba resno misliti o ustavnih reformah.

Odhod naše delegacije v Ženevo

Drevi odpotuje dr. Kumanudi v Davos. — Ostali člani naše delegacije odpotujejo v Ženevo šele v soboto.

— Beograd, 27. februarja. Zunanji minister dr. Kumanudi odpotuje nocoj ob 18.15 v Ženevo na zasedanje Društva narodov kot predsednik delegacije naše države. Spotoma se bo ustavil v Davosu, kjer se bo sestal z zunanjim ministrom dr. Marinkovićem. Tokratno zasedanje Društva narodov je glede na manjšinsko vprašanje, ki je na dnevnem redu, izredno važno tudi za našo državo. Razen tega bo prišlo v Ženevi na razpravo tudi sporno vprašanje zaradi državnega posestva Belje, ki ga reklamira Madžarska kot privatno last nadvojvode Friderika.

Delegacija naše vlade še ni definir-

ativno sestavljena. Zaenkrat je določeno, da gredo v Ženevo šef kabineta zunanega ministra in dva ministerjalna uradnika, ki bodo spremljali dr. Kumanudija tudi v Davos. Ostali člani delegacije, kateri se bodo priključili tudi zastopniki tiska, bodo odpotovali šele v soboto. Bržkone bo v delegaciji tudi univ. profesor dr. Arangjelović, ki je kot član haškega mednarodnega razsodišča zastopal našo državo v procesu zaradi Belje.

Danes popoldne bo podpisan ukaz o imenovanju zastopnika dr. Kumanudija za časa njegove odsotnosti v inozemstvu.

Poljski finančni minister pod obtožbo

Sejm je po viharni debati sklenil obtožbo finančnega ministra, ker je prekoračil lanski proračun za 500 milijonov zlotov brez odobrenja sejma.

— Varšava, 27. februarja. Danes dopoldne se je vršila zelo viharna debata sejma. Na dnevnem redu je bil predlog stranke Izvoljenje glede obtožbe finančnega ministra Čehoviča zaradi prekoračenja proračuna. Predlog je med viharno debato utemeljeval posl. Vosnicki. Ko je dobil besedo posl. Riborski, so poslanci vladne večine začeli razbijati po klopih, tako da je moral predsedujoči sejo za deli časa prekiniti. Predlog o obtožbi finančnega ministra navaja, da je finančni minister brez

odobrenja sejma prekoračil proračun za 500 milijonov zlotov. S tem je finančni minister kršil ustavne pravice sejma in prekoračil svoj delokrog. Pri glasovanju, ki se je vršilo v največjem hrupu, je bil predlog za obtožbo sprejet z 219 : 131 glasovom. Za predlog so glasovale vse levčarske stranke in narodne manjšine, proti pa kmečka stranka. Predlog glede obtožbe finančnega ministra bo sedaj izročen v nadaljnjo postopanje ustavnemu sodišču.

Nov mrzli val?

Berlin, 27. februarja. Od včeraj zvečer je nastal v vsej Nemčiji hud mrz. Temperatura je naglo padla in dosegla mestoma 20 stopinj pod ničlo. Najnižjo temperaturo imajo v vzhodni Prusiji. V Berlinu samem je bilo davi 6 stopinj pod ničlo. V srednji Nemčiji sneži, v zapadnih pokrajinah pa dežuje. Na Poljskem je bila davi zabeležena temperatura 22 stopinj pod ničlo, v severni Švedski pa celo 34 stopinj pod ničlo. Berlinska vremenska postaja napoveduje, da bo mrzli val prihodnje dni zajel tudi vso Srednjo Evropo.

Zaščita pred poplavami

— Zagreb, 27. februarja. Pri velikem županu se je vršila danes konferenca za stopnikov gradbene direkcije, hidrotehničnega oddelka, mestnega stavbnega urada, odbora za regulacijo Save in vojaške komande, na kateri so razpravljali o ukrepih za zaščito pred poplavami. Vojno ministrstvo je danes odpisalo na vsa ogrožena mesta ob Savi kombinirane vojaške oddelke, ki imajo nalogo, da zgrade potrebne nasipe in izvrše razna druga obrambna dela. Finančni minister je dobil posebne kredite za zaščito pred poplavami. Zagreb dobi 20 tisoč Din, hidrotehničnemu oddelku pa je bilo nakazano skupno 130.000 Din izrednega kredita.

Protest pravoslavni cerkvenih občin

— Beograd, 27. februarja. Danes je posetila ministra pravde deputacija pravoslavni cerkvenih občin, ki je izročila spomenico, v kateri protestira proti nameravani ukinitvi avtonomije pravoslavni cerkvenih občin glede uprave cerkvenega in šolskega premoženja.

Nenavadna nesreča

— Beograd, 27. februarja. V Šešu se je pripetila včeraj nenavadna nesreča. Neki starinski 10 m dolg zid se je nenadoma porušil in pokopal pod seboj štiri otroke, ki so se igrali ob zidu. Dva je docela zmečkalo, dva pa sta bila s težkimi notranjimi poškodbami prepeljana v bolnico.

Zaupnica belgijski vladi

— Bruselj, 27. februarja. Zbornica je na snočni seji razpravljala o vesteh glede tajne vojaške pogodbe med Belgijo in Francijo. Po daljši debati je bil soglasno sprejet prehod na dnevni red, ki ga je predlagal Vandervelde in ki odobrava politiko vlade in se docela priključuje njenemu stališču.

Vučitna izgnan iz CSR

— Praga, 27. februarja. Morlice atentatorja Alcibijada Bebiča. Vučitna je bil policijsko kaznovan na 24 ur zapora in takoj po prestani kazni izgnan iz države.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 27. februarja. K posestniku Franu Drobničju v Veliki Stari vasi je prišel 24. t. m. pomožni delavec Ivan Mlakar, rojen leta 1856 v Brinju. Srečal ga je tam do 26. t. m. Ker je tožil o hudih bolečinah v želodcu in v črevesih, je Drobnič včeraj napregel sani in naložil Mlakarja na nje. S hlapcem sta odpeljala bolnika v Ljubljano, hotoč ga izročiti bolnici v oskrbo, za kar sta imela do voljenja od občinske uprave v Veliki Stari vasi. Ko so se sani ustavile pred bolnico, sta Drobnič in hlapec stopila z njih, da bi prenesla Mlakarja v bolnico. Toda Mlakar se ni gnil. Bil je že mrtev, kar je ugotovil tudi dežurni zdravnik. Drobnič in hlapec sta okrenila sani in se odpeljala nazaj proti Dolenjski cesti. O dogodku je bila medtem tudi že obveščena policija, na čije ukaz je bilo truplo prepeljano v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

V hudi zimi so razni divji lovci nastavljali divjačini na vseh koncih in krajih zanke in pasti. Ker je divjačina radi visokega snega prihajala tudi v bližino mesta, so jo divji lovci preganjali tudi tu. Tako je v Mestnem logu neznan storilec nastavljal pasti lisicam in dihurjem. Toda divji lovci ni imel posebne sreče, zakaj namesto lisice je ujel — psa volčjaka.

Včeraj okoli 14. so namreč opazili ljudje na Opekarški cesti velikega volčjaka, ki ni imel nobene znamke, zato pa mu je glava tičala v lisici pasti. Pes je bil ves divji, begal je semtertja ter se skušal rešiti neprijetnega oklepa. Ljudje so na psa opozorili mestnega konjača. Ta se je volčjaku približal z zanko, toda pes je instinktivno začutil nevarnost. Končeno se je otreseel neprijetne pasti in pobegnil. Konjač je moral zanko vtakniti v žep.

V gostilni »Leon« v Kolodvorski ulici je snoči razsajal Šofer Peter S. Brez vsakega poudarka udaril mrtvega gosta Lovra S. po glavi. Nad njegovim početjem so se zgrajali vsi gostje in kmalu bi jo bil poslušeno skupil. Gostilničar pa je preprečil pretep, in je šoferja ovdal stražniku. S. bo imel sitnosti na policiji.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 2282.25, Berlin 13.505—13.535, Bruselj 7.9144, Budimpešta 9.9347, Curih 1094.4—1097.4 (1093.9), Dunaj 7.996—8.026 (8.011), London 276.52, New York 56.76—56.96 (56.86), Pariz 222.63, Praga 168.53—169.33 (168.93), Milan 297.23 do 299.20 (298.20).

Efekt: Ljubljanska Kreditna 125 den., Prastrediona 930 den., Čevska 155 den., Kred. zavod 175 den., Večje 120 den., Stavbna 50 den., Šešir 105 den., Ruše 260 do 280.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: Dunaj 801.10, Berlin 13.52, Milan 298.20, Budimpešta 9.9347, Bruselj 7.9144, London 276.52, Praga 168.53, Pariz 222.63, Curih 1095.9.

Efekt: Vojna škoda 427.

INOZEMSKA BORZE.

Curih: Beograd 9.125, Dunaj 3.07, Budimpešta 90.65, Berlin 123.40, Praga 15.40, Milan 27.225, Pariz 20.505, London 25.235, New York 520.

Za brezplačen pouk ali šolnino?

Propaganda za uvedbo šolnine na srednjih šolah. — Šolnina, katere naj bi bili oproščeni le marljivi siromašni učenci, naj bi odstranila iz srednjih šol nesposobne učence ter nudila potrebna sredstva za učne svrhe.

Beograjsko »Vreme« je objavilo te dni članek prof. D. Karaviča, ki se zavzema za ukinjenje brezplačnega pouka, kakor ga je določal čl. 16. vidovdanske ustave v vseh državnih šolah. V svojem članku pravi med drugim:

Osnovno vprašanje šole in pouka je vprašanje števila učencev. Brezplačen pouk je prenapolnil srednjo šolo in znižal njen nivo. Zdravljenje se mora podvzeti v nasprotni smeri z uvedbo šolnine.

Premišljena in smotrna uvedba šolnine bi avtomatično odstranila iz srednje šole vse intelektualno in moralno nesposobne učence, ki predstavljajo danes njen negativen element. Z odhodom takih učencev bi srednja šola dobila osnovno možnost, da vršiti svoje prave naloge, ki obstoja v tem, da pripravlja mladino intelektualno, moralno in fizično sposobno za višjo naobrazbo.

Brez dvoma bi bilo načelo plačevanja pouka, plačevanje šolnine treba uporabljati z vsemi potrebnimi obzir, zlasti tako, da bi ohranilo predvsem prosvetni značaj primerno temu, kar izhaja iz prosvetnih potreb, prosvetnih razlogov. Predvsem bi morali biti siromašni učenci dobrega obnašanja in dobrega učenja, to je brez slabih ocen, oproščeni plačevanja šolnine, ker bi se drugače šolnino pretvorilo v privilegij premožnih. Razen tega bi morala biti prva dva razreda srednje šole prosta plačevanja šolnine.

Takoj v drugih dveh razredih pa bi se moralo uporabiti racionalno vprašanje šolnine in njegovi polni stroški. Tu je že pot k

polintelektualnemu proletarijatu najbolj nesrečnemu in najbolj nevarnemu izmed vseh, ki je že zagrozil našemu narodu in naši državi. V teh razredih naj bi bila šolnina letna, in sicer najmanj 500 Din. Tu je treba poudariti tudi to, da bi bilo treba poleg oprostitve siromašnih dobrih učencev šolnine določiti tudi plačevanje polovice šolnine do gotove davčne stopnje, toda vedno v zvezi z dobrim obnašanjem in učenjem učenca, pri katerem bi se moglo to uporabiti.

V višjih razredih naj bi se šolnina plačevala na tri mesece najmanj po 300 Din.

Uvedba šolnine bi imela velik pomen tudi z drugega materialnega stališča. Nobena človeška zajednica ni kako abstraktno bitje, ki žrpa svoja sredstva iz atmosfere, pa tudi država ne. Da more kdo od nje kaj zahtevati, ji je treba ustvariti možnost za dajanje. Na podlagi plačevanja šolnine bi se moglo po pravici zahtevati od države več sredstev za prosveto, kadar šolnina ne bi mogla doseči onih vsot, ki so potrebne, da se ustvari v naši državi tako prosvetno delo, kakršno ji je potrebno. Šolnina naj bi seveda odražala predvsem prosvetni značaj z odstranjenjem nesposobnih in nepotrebnih učencev iz šole.

Morda bi se pri uvedbi šolnine ustvarili posebni prosvetni fondri pri onih upravnih edinicah, ki bi imele prevzeti nase del skrbni za srednje šolstvo. Za ta slučaj je vsakor treba omeniti, da bi se zboljšanje težavnega položaja profsorskega stanu moralo v vsakem primeru izvesti neodvisno od teh fondov.

Poplav se v Sloveniji ni bati

Hidrotehnični oddelek pravi, da nevarnosti poplav zaenkrat v Sloveniji še ni. — Stanje Save v večjih krajih Posavja.

Ljubljana, 27. februarja. Po vsej Sloveniji je davi nastopilo večinoma deževno, le po nekaterih krajih oblačno vreme. Temperatura se je povsod dvignila za nekaj stopinj nad ničlo ter je varirala med +2 do +7 stopinj C. Počasno tavanje snega v zadnjih dveh dneh je ugodno vplivalo in ne preti, kakor smo se informirali na hidrotehničnem oddelku velikega župana ljubljanskega, od snega in ledu nobena nevarnost poplav. Sneg se je povsod močno staljal in znaša njegova višina danes od 20 do 25 cm. Večja nevarnost poplav bo, če bo nekaj dni deževalo. V informacijo javnosti pridobujemo nekaj podatkov o vodnem stanju Save iz najvažnejših krajev Posavja.

Bežice, 27. februarja. Deroča voda si je napravila že široko gaz. Za bežiški okraj ni nobene nevarnosti pred povodnjjo. Snega v bežiškem okraju je še do 24 cm na visoko.

Krško, 27. februarja. Sava je od včeraj zjutraj do davi narasla za 24 cm in še ni dosegla svoje normale. Vodotok je zjutraj kazal — 10 cm, dočim je kazal pred pričetkom tavanja snega — 80 cm. Navadne vsakoletne visoke vode dosegajo + 3 m. Sava

torej pri Krškem prav počasi narašča. Po Savi je zjutraj plavalo precej lesa in odlo, da izvira od kakga mostu ali jez, ki ga je voda porušila. Iz gornjih krajev nosi Sava tudi večje množine ledu, ki najbrže izvira iz Savinje, ki je bila letos močno zamrzajena ter so led na Savinji pri Celju razstreljevali.

Železniški promet v Sloveniji

Na ogroženih progah Laško - Celje, pri Fali in v Soteski (bohinjska proga) danes dopoldne ni bilo novih plazov. Snoči sta se med postajama Sv. Lovrenca na Pohorju in Ribnici - Brezno utrgala dva večja plazova, ki sta popolnoma zatrpala progo tako, da je bil promet vso noč ustavljen. Proga je bila davi ob 6. očiščena in se je promet neovirano vršil.

Brzi, ekspresni in potniški vlaki so prihajali v Ljubljano z manjšimi zamudami. Snoči beograjski brzdovlak št. 2 je imel eno uro zamude, dapačnji OSE pa pet ur. Brzdovlazi iz Trsta, Dunaja in z Jesenice so prihajali redno, ravnotako tudi SOE iz Milana. Jutranji brzdovlak št. 4 iz Beograda je prispel v Ljubljano z enourno zamudo.

Promet na progi Maribor-Prevalje začasno prekinjen

Snežne lavine so popolnoma zasule progo. — Na drugih progah je promet v redu. — Temperatura se stalno dviga.

— Beograd, 27. februarja. Po vsej državi traja dalje toplo južno vreme, ki povzroča razmeroma zelo naglo tavanje snega. Sava in Dunaj, ki sta bila skoraj docela zamrzajena, se naglo odvajata. Sava je tekom včerajšnjega dne narasla za okrog 60 cm. Iz gornjih delov prinaša ogromne množine ledu. Za enkrat se še ni bati poplav. Obstoja pa nevarnost, da prestopijo reke bregove in nasipe, če bo deževno vreme, ki je nastopilo danes skoro po vsej državi, trajalo deli časa.

V železniškem prometu so že skoraj docela odstranjene ovire, ki so jih povzročili snežni zameti. Le na progi Gostival — Kičevo in na splitski progi med Ogulinom in Splitom sneg še ni odkidan. Drugeče pa se vrši na vseh ostalih progah že normalen promet.

Novo ovire pa povzročajo številni snežni plazovi v goratih pokrajinah. Najbolj je prizadeta ljubljanska direkcija, ker so skoraj vse proge izpostav-

ljene snežnim plazovom. Na progi Maribor — Prevalje je promet od včeraj popolnoma docela ustavljen, ker so progo na več mestih zasule ogromne lavine. Tudi proga Ljubljana — Maribor je precej prizadeta. Med Zidanim mostom in Celjem je mogoč promet samo na enem tiru.

Tudi v Bosni zelo ovirajo promet lavine. Včeraj sta se pripetili tudi dve težji neizgodi. Sarajevski brzdovlak je zasula lavina kamenja, ki je zelo poškodovala poštni voz, ki je bil kot zadnji priključen vlaku. Druga neizgoda je zadela potniški vlak, na katerega se je vsula ogromna snežna lavina in ga iztirila.

Temperatura se je po vsej državi dvignila nad ničlo. Na Hrvatskem je bila zabeležena včeraj najvišja temperatura, 16 stopinj nad ničlo. Sicer pa znaša povprečna temperatura 5 stopinj nad ničlo.

Szekula Jenő:

Suženj in Rimljanka

Roman.

— Nesmrtni bogovi naj nas varujejo tega orjaka! Gorje nam, če pride ta paradni junak kot gospodar v našo hišo!

Mizo so pogrnili v lepo okrašenem tricliniu. Plavalas sužnja Silenium je igrala med pojedino na harfo, da bi se gostje ne dolgočasil.

Jedilnica je bila velika, lepa dvorana. Skozi okna se je videl Dunav. Kovinasti kenaphori so moleli kvišku posode s sadjem. Strop je bil bogato pozlačen. Na stenah so visele freske, ena je predstavljala Aeneasovo pojedino. Mozaična tla so bila vsa posuta s cvetjem.

Miza je bila izrezljana iz cedrovega lesa. Okrog nje so stali nizki naslonjači z rdečimi blazinicami. Gostje so bili zlektnjeni v njih in mastili so se, da jih je bilo veselje gledati.

Srce mi je močno utripalo, ko sem čakal v množici sužnjev, da me pokličejo. V rokah sem držal veliko skledo močnatne jedi. Toda na vrsti še nisem bil, kajti pojedina se je bila komaj pričela. Nestrpno sem pričakoval, kdaj zagledam mlado gospo.

To testo je najljubša jed stare gospo. Ni pa rimska jed, marveč afriški izum. Kuharji ji pravijo puls punica, punsko testo. V Rim so prinesli to jed Kartaginčani. Pogledal sem v kuhinji, kako se dela. Zmešajo v vodi namočeno krupico med smetano in jajca v testo in ga speko. To je punsko testo, ki ga moram jaz prinesiti na mizo.

Nekdo me je dregnil s komolcem. — Vidnare, ti si na vrsti.

Kolena so se mi začela trepetati. Za ta posel nisem bil rojen. Sužnja je brenkala na harfo, z vonjem jedi se je mešal vonj svežih rož. Videl sem samo kovinaste kenaphore, kako mole kvišku košare, polne sadija.

Mizo obdajajo v polkrogu kanapeji. Tu je matrona. Sivi lasje, okrašeni z bisernim obročkom so počesani v obliki stolpca. Za njo stoji Cario, servus dotolaj. On pomaga streči stari matroni. Vojščakov ne vidim dobro, ker sedita s hrbotom proti luči. Vidijo se samo črni, sčestnatisti lasje poveljnika kohorte.

Tedaj pa... nesmrtni bogovi... se je zgodilo nekaj strašnega. Kolena so se mi začela šibiti in obstaj sem kakor vkopan. Se zdaj me je groza, če pomislim na to.

Niti sanjalo se mi ni, da zagledam kaj takega.

Na aleksandrijskem, slonokoščenem kanapeju, pokritim z rdečimi blazinicami, je sedela mlada gospa, pri nji pa zlatolasta dvočrta Junius in Julius.

Bila je Frontina, ki se je zjutraj vrnila s počitnic ob jezeru Pelso. Toda kako čudovita podobnost! Zdelo se mi je, da vidim svojo ženo. Celo smehljaj je isti. To je točna kopija moje zveste družice, ki sem jo zapustil v restavraciji v Rimskih toplicah, ko sem odšel k razvalinam staroveškega amfiteatra.

Toda kako je prišla moja žena sem? Kajti ta mlada rimska dama je bila moja žena. O tem sem bil trdno pre-

pričan. Spoznal sem jo, čeprav je bila v staroveški obleki. Na sebi je imela s palmovimi listi okrašen nlašč s širokimi rokavi, pod njim pa obleko staroveškega kroja, prepasano z zlatim pasom. Okrog vratu je imela zlat obroč, priljubljen nakit panonskih dam.

Smehljala se je in božala svoja sinčka. Opazil sem, da ima tudi frizuro isto, kakor moja žena. Gladko počesane črne lase, razčesane po sredini, ob straneh pod senci pa nakodrane. Zdelo se mi je, da se norčujejo iz mene zli duhovi.

— Margita, kaj se pa godi z nama? — sem zajecjal ves iz sebe. Toda besede so mi zamrle na ustnicah. Bilo mi je, kakor da so me odprla pred menoj mozaična tla in da me hoče zemlja požreti. Ostal sem in zri men pred se.

— No, kaj ti pa je? — je zakričal name Cario. — Zakaj ne stopiš k mizi?

— Dečko se je ustrašil.

— Ne upa si stopiti naprej, kakor da ima lesene noge.

— Takle je dober na polju med bivoli in kozli.

— Zakaj ga še trpite v hiši? Naj gre pometat dvorišče.

Za mojim hrbotom so se čule porogljive opazke služinčadi. Hotel sem prestopiti, pa so mi noge odpovedale. Videl sem samo prekrasne črne oči svoje žene.

Kar me je Frontina prijazno pogledala.

— Dušica moja! Moja najdražja! Življenje, sreča moja! — sem vzkliznil in razprostrl roke.

In posoda z močnatno jedjo mi je padla na tla in se razbila.

Od vseh strani so se začeli ogorčeni klici in psokve. Po tem sem slišal, kako se je stara gospa obrnila k poveljniku kohorte in me opravičevala, češ:

— To je nov suženj, ni še dobro naučen.

Toda nisem se mogel več obvladati. Stopil sem naprej in začel mahati z rokami. Sam ne vem, kaj vse sem govoril.

— Saj sem vedel, da te najdem... dušica moja... sreča moja... moj dobi angel. Src, ki ju veže na zemlji vroča ljubezen, niti tisočletja ne morejo ločiti... Vedel sem, da mi boš sledila tudi sem... v to deželo čudes, neobčutnosti in groze, da prideš za menoj in da me ne pušiš samega. Slišala si moj obupni klic v dolini nočeh in šla si za menoj skozi ocean časa in neskončnosti. Prišla si pome, kakor se spodobi zvesti ženi.

Frontina me je začudeno gledala, jaz sem pa nadaljeval:

— Ne glej me tako začudeno. Saj nisi Frontina. Motiš se, če misliš, da si vdova rimskega tribuna. Nič ti ne pomaga, da sediš tu v silenem plašču in staroveški obleki. Tudi ta dva zlatolasta dečka nista tvoja. Ti si Margit Jamborova, bivša strojepliska, s katero sem se pred dvema letoma poročil. V cerkvi sv. Ane v Vizivarušah sva si prisegala večno zvestobo. Takrat sem se imenoval še Ottomar Sebeni, bil sem budimpeštanski inženjer in tovarnar. Saj se me spominjaš, je-li? Seveda, saj se mi že smehljata!

Nevaren je poklic krotilev divjih zveri

Zanimiva knjiga Francoza Thetarda. — Poklic krotilev divjih zveri je že star. — Nekaj zanimivih prigod iz življenja krotilev.

»Krotileci« (Les Dompteurs), tako se naziva knjiga Henry Thetarda, ki je izšla v založništvu La Nouvelle Revue Française. Ta knjiga ni roman, marveč monografija poklica, za katerega se navdušujejo dečki od 6.—10. leta, čeprav niso nikoli videli zverinjaka. Thetardova knjiga je svoje vrste unikum. Pred njim ni še nihče napisal popolne zgodovine krotilev divjih zveri. Avtor je zaplnil to vrzel dokaj temeljito.

Izvor krotilstva nahaja avtor v feoumnu psihoškega značaja. Nekateri ljudje čutijo nepremagljivo nagibenje do živali. Spiritisti bi dejali, da hrepeni njihovo astralno telo po živalskih dušah in Thetardu se zdi, da bi se ne zmotil. So ljudje, ki jim je stik z zvermi nekaj nujno potrebnega, kakor vsakdanja hrana. Thetard, ki citira Plinija ml., Seneko in Juvenala, trdi, da so začeli krotiti divje zveri že v pradednih časih, ko so priritali Rimljani znane igre v amfiteatru. In takratni krotileci so dosegli uspehe, katerim se moramo še zdaj čuditi. Naučili so pavijana igrati na flavto ali izbrati iz abecede določeno črko, razkazovali so plesoč medvede, nosoročce, ki so jih uhogajali kakor najbolj desirani psi, biki, ki so znali hoditi po zadnjih nogah itd. Najbolje so pa bili dresirani sloni. Po taktu so znali plesati, nekateri so znali z repkom celo napisati svoje in svojega krotilca ime. Najbolj spretni sloni so znali hoditi celo po vrvi ali pa so nosili po štirje skupaj ogromno nosilnico, na kateri je sedel peti slon. Krotilec levov so tako dresirali, da jih je bilo enostavno spraviti na kralja pustine, da se je dal striči kakor psiček in da so lahko leve vpregli in se vozili z njimi. Nekateri krotileci so znali celo zlomiti divjo naturo levov in so jih naučili loviti zajce ter jih nositi v gobcu, ne da bi jih ranili.

Thetard, ki je po poklicu novinar in je bil nekaj časa krotilec, sam dvomi o nekaterih uspehih staroveških krotilev divjih zveri. Morda se spominja Ezopa in njegovih leva s trnom v šapi. Najslavnejši rimski krotilec je bil Paulus Superbus. In slučajno je bil zopet Francoz Henry Martin iz Marseilla oni, ki je prvi obnovil tradicijo dresiranja divjih zveri. Od rimskih in bizantinskih časov se je bil ta poklic skoro popolnoma opustil.

Henry Martin je bil rojen 1793 kot sin tovarnarja makaronov in že kot 9 letni deček se je tako navduševal za komedijsko življenje, da mu je oče dovolil pridružiti se potujočemu cirkusu. Tu je nastopal nekaj let kot muzikant in jahač, nato je pa postal sam lastnik cirkusa. Boril se je z gmotnimi težavami in bil je že na robu propada, ko se je pripetil največji dogodek v njegovem življenju. Lazi je za lepo Getrudo van Aken, čije brat je bil ravnatelj potujočega zverinjaka. Nekega dne se je preveč približal največjemu tigru, ki je iztegnil svojo šapo in ga hotel potegniti k sebi. Martin je tigrovo namero pravočasno opazil in udaril

zverino z bičem po glavi. Tiger je srdito zarjovel in se umaknil v kot. Drugi dan je šel Martin nalašč mimo iste kletke. Tiger ga je spoznal in strahovito zarjovel. Martin se je ustavil in mu pogledal v oči. Presenetilo ga je, da ima tiger tako inteligentne oči. Takoj je pomislil, da bi se mogel človek na kak način sporazumeti z zverino. Toda kako? Van Aken je odbil njegovo prošnjo, da bi mu zaupal sestro, češ, da je Martin brez poklica. Zato je sklenil poizkusiti svojo srečo. Dan za dnem je posejal tigrin in mu prinašal sveže meso. Kramljal je z njim, božal ga je naprej z ročajem biča, pozneje pa tudi z roko. Tiger ga je že dobro poznal. Nekega dne se je odjunačil in stopil brez orožja v kletko. Zanašal se je na prijateljstvo, ki ga je bil sklenil z zverino, katerega pa tiger še ni bil pokazal. Vendar se na prvi sestanek med tigrom in človekom ni končal tragično. Nasprotno, Martin se je z Getrudo van Aken poročil in postal znamenit krotilec. To se je zgodilo l. 1829, torej ravno pred sto leti. Še istega leta je nastopil Martin v Parizu in je dosegel ogromen uspeh. Imel je mnogo navdušenih občudovalcev, med katerimi je bil tudi Balzac.

Poleg drugih zanimivih prigod iz življenja krotilev pripoveduje Thetard tudi zgodbo krotilca van Amburga, ki se začena idilčno kot roman Kiplingovega Mauglija, toda konča se tragično. Van Amburga je usmrtila tigrinja. Bil je vnuk nekega indijskega poglavarja, ki je imel haje tajno moč nad divjimi zvermi. Rešil je življenje enemu svojih prijateljev, holandskemu farmarju, ki sta ga napadli dve hieni. Na prijateljevi farmi se je seznanil z njegovo hčerko, s katero se je poročil. Njegov vnuk se je že kot dete igral v prazgodu z divjimi zvermi. Njegov najintimnejši prijatelj je bil medved. Nekemu farmarju se je posrečilo tega medveda ubiti in sicer samo na ta način, da mu je deček povedal, kakšne navede ima medved. Deček seveda ni slutil, kaj namerava farmar. Mladi van Amburg je bil tako ogorčen nad farmarjevo podlostjo, da ga je skalpiral in je moral bežati. Kakor Martin, tako je prišel tudi van Amburg nekoč v zverinjak, kjer je naenkrat spoznal, da ga veseli poklic krotilec. Postal je slaven krotilec, toda umrl je tragično smrti.

Nezgod in smrtnih nesreč je v tem poklicu več, nego bi človek mislil. Toda napadno bi bilo misliti, da so divje zveri že po naravi krvočelne. Kakor človeka, tako popade tudi zver od časa do časa jeza ali trenutna duševna zmedenost. Pri človeku mački in psu te ni nevarno, pri levu ali tigru ima pa navadno tragične posledice, ker imata oreveč krepke mišice. Noben krotilec ne ve, kje in kdaj mu preti nevarnost. Lahko je z zverino še tako spriznjen, pa vendar ne more jamčiti, da ne pobesni in da mu ne seže po življenju. V novejšem času skušajo divje zveri

udomastiti. To se posreči, dokler so mlade in slabotne. Čim se pa razvijejo, postanejo dokaj nevarni in nezanesljivi prijatelji. Thetard pripoveduje o nekem krotilcu, katerega je napadel razjareni tiger, ga podrl na tla in mu že zasadi kremplje v meso. Krotilcu je prišlo v zadnjem hipu na misel poklicati tigru po imenu in to je zadostovalo, da se je tiger takoj pomiril. Thetard pravi, da je dosegla moderna dresura divjih zveri že višek, katerega najbrž ne bo mogoče prekačiti.

Dota po teži neveste

Ni bil vedno ideal mladit in prijetnih žensk, da bi bile pomorne na vitko linijo, kakor so zdaj. Tudi zdaj niso ženske suhe na lupo moderni estetiki, marveč zato, ker sport ne trpi na telesu preveč maščobe. V starih časih so moški cenili ženske po teži. Primerov nam ni treba iskati v srednjem ali celo v starem veku. Zadostuje pregledati uradne dokumente iz konca preteklega stoletja in začetka sedanjega stoletja, da se prepričamo, da se ni dolgo, ko so moški cenili ženske po teži.

Še nedavno so bili celo med kulturnimi narodi očetje, ki so dajali hčerke mlade lenotice na Češkem je pred 30 leti obetala, da odtehta z zlatom svojo hčerko možu, ki se z njo poroči. To je pomenilo, da dobi nevesta toliko zlata, kolikor sama tehta. Ker je bila mlada nevesta dobro rejena, se je našlo kmalu mnogo snubačev. Ko si je bogata nevesta končno izbrala ženina, je zvedel, da tehta nevesta 87 kg in da dobi za doto 13.500 cekinov.

Začetkom sedanjega stoletja se je oženil neki pariški trgovec z milom s hčerko znanega in bogatega tovarnarja toaletnega mila. Za doto je dobil toliko najfiniškega toaletnega mila, kolikor je tehtala nevesta. In vsako leto je oče na dan poroke obnovil to originalno darilo, da simboliziralo označi svojemu zetu, naj svojo ženko vedno skrbno neguje in skrbi, da bo zakon srečen. Neki veletrgovec s premožem v Yorkshiru je obljubil svoji hčerki kot poročno darilo za vsak funt njene teže celo tona najboljšega angleškega premoga. Hčerka je bila zelo materialistična in poskrbela je, da bi se do poroke čim bolj zredila. In res je dobila za poročno darilo 182 ton najfiniškega premoga. Ko je neki sadilec tobaka na zapadno-indijskih otokih vprašal svojo budočega zeta, kaj naj mu izda za poročno darilo, je mladenič izrazil željo, da bi rad imel nekaj škatic dobrih cigar. Na dan poroke je dal oče svojo hčerko stehitati in presenečeni ženini je dobil 214 zabojev najfinjših cigar. Toliko je namreč tehtala nevesta.

Najboljši učenec

Stric: No, fant, kako se vama godi v Soli?
Janezek: Jaz sem prvi v zemljepisni.
Stric: A ti, Francek?
Francek: Jaz sem prvi zunaj, kadar pozvonil.

NAJBOLJŠE TAMBURICE
Farkasvega in sremskega sistema izdeluje in razpošilja ob jamstvu

stara hrv. tvornica tamburic
Stjepan M. Gilg
25-L
Sisak 610
Kačićeva ulica 174 (Hrvatska)

Cenovnik tamburic pošljem na zahtevo zastopni.
Odlikovani z dvema zlatima kolajnami.

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D.D.
LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo:

PREMOG domači in inozemski za domačo kurjavo in industrijske svrhe.

KOVAŠKI PREMOG vseh vrst.

KOKS livarniški, plavžarski in plinski.

BRIKETE

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta šte. 15/I.

Ce že morate kupovati na obroke, varu te pri tem svoje interese in obrn te se takoj na

KREDITNO ZADRUGO
DETAJLNIH TRGOVCEV

V LJUBLJANI, Cigaletova ulica šte. 1 (pri sodnih).

katera vam hitro in diskretno posreduje kredit, na podlagi katerega kupite lanko vse, kar potrebujete, poljubno skoraj v vseh večjih ljubljanskih trgovinah brez vsakega povišanja cen.

Prospekti in pojasnila radevolje na razpolago.

KUPI TAKOJ!

Kože divjačine
kupujem. L. Roth, Mestni trg 9.
26-L

Jos. Otorepec
se priporoča za kleparska in kovništarska dela. — Ljubljana, Za Gradom šte. 9 (ob koncu Streliške ulice) 23-L

Pomočnika
železnarske stroke, mlajšega, kateri je verziran tudi v trgovini z lesom, sprejemam takoj. Ponudbe z zahtevo plače. — Sprejme se tudi vajenec iz bolše hiše s par razredi srednje šole. — M. Greiner, trgovina železa, Petrinja. 391

Zastopstvo
dobro, za Banat, Srbijo in Makedonijo, bi prevzela moderno organizirano agenturna pisarna, s sedežem v Beogradu in Skoplju. Pisati na naslov: Skoplje, poštni pretinac 92. 390

Strojepisni pouk,
učna ura 4 Din. Večerni in dnevni tečaj za začetnike in izvežbance. Christofor učni zavod, Dobrobranska cesta 7/L 397

Lepo tesane grede
kupi množično par vagonov skladišče drv Münzer, Zagreb, poštni pretinac 299. 396

Dobra in stalna služba
Zakonca brez otrok, ki imata že uslužbeno kuharico, sprejemata v trajno službo kot sobarico pridno, pošteno in čedno dekle, večšo pranja, likanja in nekoliko šivanja. Vstop takoj. Plača 300 Din. Dekleta z dobrimi letnimi pričevanji, ki se ne boje povpraševanja pri prejšnjih služboodajalcih, naj pošljejo svojo sliko in pričevanja na naslov: Dr. Schwarz, lekarna, Ljutomer. 395

Stanovanje
2—3 sob. s pritliklami, izde mirna trilauska rodbina brez otrok v bližini glavne pošte ali vsaj ne daleč od tod, za maj. Ponudbe na upravo Slov. Naroda pod »Maj 342«. 342

Zastopstvo
dobro, za Banat, Srbijo in Makedonijo bi prevzela moderno organizirano agent. firma s sedežem Beograd — Skoplje. Ponudbe nasloviti na Skoplje, poštni pretinac 92. 373

Krušno moko
najboljše vrste dobite vedno svežo pri
A. & M. ZORMAN
Ljubljana, Stari trg 32.

Blago dostavimo tudi na dom. Prevzamemo v mlev tudi vsako množično domače ali banaske pšenice — pri manjših množicah jo lahko zamenjamo za moko in otrobe.

I. Stjepušin
ZAGREB, Jurečkova 57
pripravlja najboljša
tambura, flota, flauta,
pariturne i ostale potrebnice za
sva glasbala. —
Odlivov na
parihajalnih
Cijeni frakto.

EDINI POPOLDANSKI ONEVNIK V VSEJ SLOVENIJI JE

SLOVENSKI NAROD

Najboljši in najcenejši insercijski organ
Oglaš v našem listu imajo popolen uspeh!
Mali oglaš vsaka beseda 50 par in se plača lahko tudi v znamkah

Zahtevajte insercijski cenik!

Kdor oglašuje, ta napreduje!

KLIŠEJE

VSEH VRST, ČRTNE IN AVTOTIPJE, IZDELUJE PO PREDLOŽENIH RISBAH, PEROPISIH IN SLIKAH ZA NAVADEN TISK ALI ZA FINEJŠO IZVEDBO V ENI ALI VEČ BARVAH TOČNO PO NAROČILU IN V NAJKRAJŠEM ČASU PO NIZKIH CENAH

JUGOGRAFIKA, LJUBLJANA
TRGOVNA IN ZALOŽNA DRUŽBA S.O. Z. SV. PETRA NAR. 32